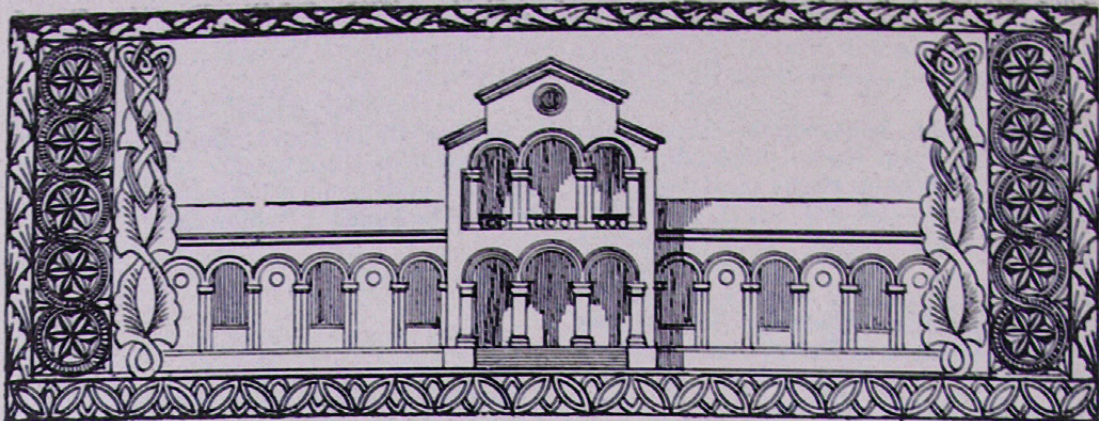

ԱՄՍՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

Հունիսի 6-ին, շաբաթ օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, հոգևոր ճեմարանի հանդիսությունների դահլիճում, նախագահությամբ Մայր տաճարի լուսարարապետ տ. Հայկազուն արքեպ. Աբրահամյանի, տեղի ունեցավ հոգևոր ճեմարանի 1969—1970 ուսումնական տարվա ամավերջի հանդիսությունը, որին ներկա էին Մայր Աթոռի միաբանությունն ու պաշտոնեությունը, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամները, ճեմարանի դասախոսական կազմը, ուսանողների ծնողներից ոմանք և բազմաթիվ հրավիրյալներ։

Հանդեսը սկսվում է Հայկական ՍՍՀ պետական հիմնով և ճեմարանի ուսանողական երգչախմբի կատարած «Ճեմարանի քայերգ» խմբերգով։

Հանդիսությունը բացում է «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր և հոգևոր ճեմարանի ավագ դասախոս Արթուր Հատիտյանը՝ շեշտելով օրվա հավաքույթի նշանակության կարևորությունը ճեմարանի անցնող ուսումնական տարեգրության մեջ։

Այս Բ լսարանի ուսանող Խաչիկ Խաչատրյանը արտասանում է Արշակ Չոպանյանի «Գեղուն ի պատիվ հայ լեզվի»-ն, Ա լսարանի ուսանող Սեզար Գոնտրալյանը՝ Վահան Թեքեյանի «Հաշվեհարդար»-ը, Գ դա-

սարանի ուսանող Վրեժ Նաջարյանը՝ Հովհ. Թումանյանի «Հուսավորչի կանթեղը», Բ դասարանի ուսանող Գևորգ Առաքելյանը՝ ուսներեն լեզվով մի ոտանավոր՝ աշխատանքի և խաղաղության նվիրված։

Հոգևոր ճեմարանի ուսանողական երգչախումբը, եվրոպական երաժշտության դասախոս Խորեն Մելիսանեջյանի ղեկավարությամբ, ոգևորությամբ կատարում է կոմիտասյան «Քաղհան», «Հոյ նար», Է. Հովհաննիսյանի «Էրեբունի» խմբերգերը և մի հատված Վազների «Դան Հոյզեր» օպերայից։

Հոգևոր ճեմարանի ողջ ուսանողության, մասնավորաբար Գ լսարանի շրջանավարտ սարկավագների անունից երախտագիտության և շնորհակալության ուղերձով հանդես է գալիս Գ լսարանի ուսանող բարեշնորհ Վարդան սարկավագ Տեղեքյանը։

«Ամավերջի հանդեսի այս պահը ուրախության, հուզման ու քաղցր ներշնչանքի մի պահ է մեզ համար, որովհետև պատմության և հավերժի գիրկն ենք ուղարկում բազում հուշերով ու հույզերով լեցուն աղոթքի, աշխատանքի, ուսման մի տարի ևս, որը բոլորեցինք այս նվիրական հաստատության լուսաշող կամարների տակ։

Այժմ թույլ տվեք ամենից առաջ ողջ ուսանողության ու շրջանավարտ սարկավագների անունից արտահայտել մեր հոգու խորունկ ալքերից բխող որդիական անհուն սերն ու երախտագիտական շնորհակալությունները Նորին Ս. Օծություն Ս. Տ. Վաչգեն Ա. Հայոց Հայրապետին՝ մեզ ընձեռած անգնահատելի հայրական գորգուրանքի և բազում բարիքների համար:

Սրտագին շնորհակալության խոսք ունենք նաև շատ սիրելի տ. Հայկազուն արքեպ. Աթրահամյանին՝ իր հոգատարության ու բարի խորհուրդների համար:

Միտ անկեղծ զգացումներով երախտապարտ ենք նախկին տեսուչ Ներսես Յ. վրդ. Պոգապալյանին, որ երեք երկար տարիներ հանդիսացավ մեր անմիջական դաստիարակն ու հոգևոր եղբայրը՝ մեզ առաջնորդելով դեպի ազգօգուտ և եկեղեցաշեն ճանապարհներ:

Երախտագիտության ու շնորհակալության հատուկ խոսք ունենք մեր շատ սիրելի տեսուչ տ. Շնորհք վրդ. Գասպարյանին, որ նույնքան մեզ սիրեց ու մեզ աջակից ու ապավեն եղավ փորձությանց ու դժվարությանց պահերին, եղավ մեր սրտագին երեք եղբայրը՝ հավասարապես բաժանելով մեր ուրախություններն ու դժվարությունները:

Շնորհակալության սրտագին խոսք ունենք նաև մեր վերակացուներին՝ տ. Նշան քին. Բեյլերյանին և պրն. Բ. Թաշչյանին:

Այս հանդիսավոր պահին մեր ամենախորին շնորհակալությունն ենք հայտնում մեր դասախոսներին, որոնք, որպես հավատքի, լույսի և գիտության բարի սերմնացաններ, առատորեն բաշխեցին մեզ իրենց մտքի և հոգու շնորհները, որպեսզի դրանք աճեն ու պտղաբերվեն Աստուծո օգնականությամբ, այս նվիրական մթնոլորտում, մեր ս. եկեղեցու, վերածնված հայրենիքի և հավատավոր ժողովրդի հոգևոր սպասավորության համար՝ «ընդ միոյ երեսուն, ընդ միոյ վաթսուն, և ընդ միոյ հարիւր»:

Այնուհետև հոգևոր ճեմարանի 1969—1970 ուսումնական տարեշրջանի մասին իր հաշվետու զեկուցումով հանդես է գալիս ճեմարանի տեսուչ հոգ. տ. Շնորհք վրդ. Գասպարյանը:

«Մոտավորապես մի տարի ասոց էր, որ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հրավերով կանչվում էի Հշմիածին՝ ստանձնելու համար հոգևոր ճեմարանի տեսչությունը: Հայրապետական այդ բարձր հրավերը նույն ինքն ձայնն էր հայոց առաքելական մեր սուրբ եկեղեցու. և ահա թե ինչու ես թողեցի իմ հովվական համեստ պաշտոնը և եկա այստեղ՝ միասին աշխատելու այս

սուրբ հաստատության մեջ, մեր եկեղեցու մեծ բարիքին համար:

Այսքանը ուզում եմ ասել այս առթիվ՝ պարզապես շեշտելու համար մի անգամ ևս Մայր Աթոռիս հեղինակությունը արտասահմանի մեր եկեղեցական, ազգային կյանքի վրա և այստեղ կատարվող գործի հիմնական իմաստը, ընդհանրապես մեր եկեղեցիին և ժողովրդին համար: Եթե անցյալին մեծ դեր է կատարած ս. Հշմիածինը, պետք է շարունակի նաև այսօր, որովհետև շատ գործ կա կատարելիք, և հայ ժողովուրդը շատ բան է սպասում Մայր Աթոռից: Ս. Հշմիածինը իր նախախնամական-պատմական առաքելությունը կարող է կատարել միայն հոգևոր ճեմարանի միջոցով, որովհետև այստեղ՝ ս. Հշմիածին մեջ է, որ բաբախում է հայ եկեղեցու սիրտը և որքան առողջ բաբախի այս սիրտը, այնքան ավելի զորավոր ու կենսունակ կլինի հայ եկեղեցու ընդհանուր մարմինը:

Այս հաստատ համոզումով է, որ հեռավոր ԱՄՆ-ից մինչև ս. Հշմիածին ահա քալլ առինք ու կմանք փարած այս սուրբ գործին և կշանանք մեր համեստ ու տկար ճիգերը միացնել բոլոր այն երախտավոր մշակների աշխատանքներին, որոնք այս հաստատության լուսեղեն կամարից անցել են:

Ամբողջովին վստահելով Աստուծո նախախնամական առաջնորդության և օրհնությանը Հայոց Հայրապետի՝ գլուխ անցանք պատասխանատու այս գործին: Մեծ եղավ մեր հրճվանքը, երբ լարված այս աշխատանքին մեջ ունեցանք մի խումբ ազնիվ հոգիներ, որոնք պրկված ջիղերով գործի լրծված էին: Դրանք ճեմարանի դասախոսներն էին, որոնցից ոմանք երկար տարիներ աշխատում էին, և ուրախ ենք ասելու, որ նրանք սիրով մեզ շրջապատեցին իբրև մեր անդամը այս աշխատող ընտանիքին: Դասախոսները մեր անմիջական աջակիցներն ու լծակիցներն են: Հարգանք ու պատիվ մեր սիրելի դասախոսական կազմին:

Մեր գործի ընթացքում մեր անմիջական խորհրդատուն և հայրը եղավ ազգիս Վեհափառ Հայրապետը, որ ամեն առիթով պատրաստակամությամբ և հոգատարությամբ ցույց տվեց մեզ՝ օգնելու և առաջնորդելու մեր առաջին քայլերը:

1969—1970 ուսումնական տարվա ընթացքում ունեցել ենք 35 ուսանողներ՝ բաժանված 6 դասարանների վրա.

Գ լսարան՝ 3 ուսանող
Բ լսարան՝ 5 ուսանող
Ա լսարան՝ 5 ուսանող
Գ դասարան՝ 5 ուսանող
Բ դասարան՝ 9 ուսանող
Ա դասարան՝ 8 ուսանող

Ուսանողության այս թվի մեջ են հաշվվում նաև արտասահմանից հոգևոր ճեմարան ուսանելու եկած 12 աշակերտներ՝ 5 զանազան երկրներից:

Ծեմարանից երեք ուսանողներ այս տարի շրջանավարտ են եղել որպես սարկավազներ. Հազարոս սրկ. Կյուրեղյան, Վարդան սրկ. Տեղեքյան և Կարպիս սրկ. Գալստյան, որոնք հաջողությամբ հանձնեցին ավարտական քննությունները և այժմ աշխատում են իրենց դիպլոմների վրա:

Հոգևոր ճեմարանի դասախոսական կազմը հիմնականում մնաց նույնը: Այս տարի էլ դասախոսական կազմը բարեհաճել է գլխավորել ազգիս Վեհափառ Հայրապետը:

Այս տարի դասախոսելու հրավիրված են՝ աշխարհագրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Կամար Ավետիսյանը (հայրենագիտություն), Հակոբ սրկ. Նալբանդյանը (գրաբար) և Երվանդ Մելքոնյանը (գրաբար):

Վերակացության սլաշտոնները այս տարի բարեխղճությամբ կատարեցին տ. Նշան քհն. Բեյլեքյանը և Բ. Թաշճյանը, որոնց այս առթիվ հայտնում ենք մեր շնորհակալությունները:

Կրթական որևէ հաստատության մեջ ուսման մակարդակը որոշվում է որակավոր դասախոսական կազմով: Ուրախ ենք նշելու, որ հոգևոր ճեմարանը այս տարի էլ ապահովված էր որակյալ դասախոսական կազմով: Առանց դասախոսների նվիրյալ աշխատանքի տեսչությունը առանձինն անգոր պիտի լիներ ուսումնա-դաստիարակչական իր այս ծանր գործին մեջ: Ծնորհակալություն և բյուր օրհնություն, սիրելի դասախոսներ, Ձեր ազնիվ աշխատանքների համար:

Տրված լինելով, որ ճեմարանս հոգևոր տիպի մի հաստատություն է, և որի նպատակն է հոգևոր ապրումով ու գիտակից հավատքով մարդիկ պատրաստել մեր ժողովրդի հոգևոր ծառայության համար, այս պատճառով ջանք չենք խնայել կյանքի վերածելու համար Ավետարանի խոսքերն ու պատգամները մեր ուսանողության ապրումների և խոհերի մեջ:

Ուսանողները ամեն առավոտ և երեկոյան գործոն մասնակցությամբ ներկա են եղել ժամապաշտության: Սեղանատանը հաստատեցինք բարոյալից գիրքերի ընթերցումը: Իսկ երեկոները մասնավոր ժամանակ ենք հատկացրել Ավետարանի ընթերցման և բացատրության, աղոթքի և խորհրդածության և հարցազրույցի: Միշտ քաջալերել ենք ուսանողների ազատ կերպով մեզ մոտենալու և արտաքին խոսակցություն ունենալը: Սիրով բաժանել ենք նրանց դժվարություններն ու մտահոգությունները: Հաճախ խո-

սափած ենք պատճելուց, բայց միշտ խրատել ենք՝ ջանալով գիտակից դարձնել նրանց ատելու չարն և ձգտելու բարիին: Եթե հարկ է եղել պատճել, ապա ցավով կատարած ենք այդ: Ծատ անգամներ փորձել ենք ներել, սակայն երբեք չանտեսել, այլ ուսանողության մեջ արթնացնել ինքնագիտակցության և պատասխանատվության զգացում:

Ս. հաղորդությունն ստանալու պարագային ջանացած ենք գիտակից համոզումով առաջնորդել տղաքը Աստուծո՛ւ սեղանին՝ բացատրելով ու հաղորդության անհրաժեշտությունը հոգևոր կյանքի աճման համար, և հոգեկան ուրախությամբ նշմարած ենք հոգեվոր զգացումների ինքնաբերի ծաղկումը նրանցից շատերի մեջ:

Ծեմարանի դասախոսները և տեսչությունն ձեռք-ձեռքի տված լծված ենք գիտական պաշարով օծելու մեր ուսանողները, այն հաստատ համոզումով, որ 20-րդ դարի հոգեվորականը պարտավոր է գինված լինել նաև ընդհանուր զարգացման գիտելիքներով լավագույնս ծառայելու համար ժողովրդին, քալ պահելով ժամանակի հետ: Մենք համոզված ենք, որ միայն հոգևոր ճեմարանի հարկի տակ կպատրաստվեն եկեղեցու ու գործին նվիրված արժանավոր սպասավորներ, որոնք կարժանանան նաև մեր ժողովրդի վստահության և հարգանքին:

Այս մտահոգությամբ և Վեհափառ Հայրապետի առաջարկով և թելադրությամբ ճեմարանին կրթական ծրագիրը այս տարի ենթարկվել է վերանայման՝ կարող դասախոսներից բաղկացած մի հանձնաժողովի միջոցով: Նկատի առնելով օրական դասերի վեց-ժամյա բեռնածությունը, կազմակերպել ենք արտադասարանական բանախոսություններ, կրոնական, պատմական, գիտական, բարոյական նյութերի շուրջ: Դասախոսությունները կարդացել են Կամար Ավետիսյանը (2 անգամ), Գր. Գուլյանը, Ս. Անթույանը, Ռոբերտ Աթալյանը (3 անգամ), Ամերիկացի՝ դոկտ. Ծ. Սևունյանը, Ֆրանսիացի՝ վերապատվելի Հարություն Հելվանյանը, Հոմից՝ հայր Ներսես վրդ. Սեթյանը, Վեհափառ Մուրադ-Ռաֆայելյան վարժարանի տեսուչ հայր Սերովբե վրդ. Աթյանը, Կ. Գուլի հայր պատրիարք Զնորիք արքեպ. Գալստյանը, Ամերիկացի՝ Մեսրոպ վրդ. Մանգրյանը (7 անգամ), վերապատվելի Ս. Կոնստյանը, Հայկազուն արքեպ. Աբրահամյանը և ճեմարանի տեսուչը (5 անգամ): Ունեցանք նաև օտար հյուրեր, որոնք ևս դասախոսեցին իրենց այցելության առթիվ. ու. Գրոց ընկերության կողմից երկու հոգի, Վատիկանից՝ 2 հոգի: Կարդացված դասախոսությունների ընդհանուր թիվը եղել է 30:

Ծեմարանի հարկին տակ կազմակերպված

հանդեսները ևս իրենց գեղարվեստական բնույթով ունեցել են դաստիարակչական նշանակություն: 1969—1970 ուսումնական տարում ունեցել ենք հետևյալ հանդիսությունները. Վարդանանց տոն (բանախոսեց՝ Սիմոն Հովհաննիսյան), նոյեմբերի 29 (բանախոսեց՝ Բարսեղ Թաշճյան), Կոմիտաս վարդապետի 100-ամյակ (բանախոսեց՝ Գր. Գյուլյան), Գալուստ Կյուլպենկյանի ծննդյան 100-ամյակ և Առաքել Դավրիժեցու մահվան 300-ամյակ (բանախոսեց՝ Արթուր Հատիսյան), բանաստեղծ Գևորգ Հմիկի մեծարարքի երեկո (բանախոսեց՝ Արամ Սահակյան): Կրթական ծրագրին առընթեր, որպես դաստիարակչական միջոց, կազմակերպել ենք նաև խմբական պտույտներ դեպի Ծիծեռնակաբերդ՝ Եղեռնի հուշարձան, Հրեբունի, Մատենադարան, պատկերասրահ, արդյունաբերական թանգարան, Թումանյանի տուն-թանգարան, Մ. Սարյանի պատկերասրահ: Երեք անգամ գնացել ենք թատրոն և չորս անգամ էլ՝ համերգ, երկու անգամ՝ կրկես:

Այս բոլորից զատ շարքա երեկոները ճեմարանի հարկի տակ շարժապատկերի ներկայացումներ են դիտել տղաքը: Միօրյա պտույտներ և ուխտագնացություններ ենք կատարել դեպի Սաղմոսավանք, Մուղնու և Գևորգ, Հովհաննավանք, Գեղարդ և Արզնի: Ամսի 8-ին կմեկնենք քառօրյա ուխտագնացության դեպի Սևանի վանքերը, Հաղարծնի վանքը, Գոշավանք՝ կենտրոն ունենալով Դիլիջան քաղաքը:

Հաճելի նորություններ եղան ուսանողության համար «Ջուարթ երեկոյի» և պատի թերթի ձեռնարկների կազմակերպումը:

Մեր ուշադրությունից չվրիպեց նաև սպորտի և մարմնակրթանքի բաժինը: Տղաները սիրով և հաճախակի կազմակերպել են ֆուտբոլի, բասկետբոլի և սեղանի թենիսի մրցումներ:

Ուսանողների ֆիզիկական առողջությունը եղել է մեր գլխավոր մտահոգություններից մեկը: Բարեբախտաբար այս տարի էլ ճեմարանում չենք ունեցել ծանր հիվանդության որևէ դեպք: Հունվար ամսի վերջերին գրիպի պատճառով ստիպվեցանք երկու շաբաթով դասերն ընդհատել:

Ուսանողության առողջության վիճակի ապահովության համար մասնավոր ուշադրություն ենք դարձրել մաքրության: Այս տարի ճեմարանի կողքին միշտ գործեց մեր սեփական բաղնիքը:

1969—1970 ուսումնական տարում գումարել ենք ութ մանկավարժական ժողովներ և դասախոսների հետ գլխի-գլխի տված խորհրդակցել, ծրագրել ենք անհրաժեշտը՝ ճեմարանում ուսումնա-դաստիարակչական

աշխատանքներն էլ ավելի արդյունավոր դարձնելու միջոցների վրա: Մեկ օրագրերի մեջ է առաջին հերթին ճեմարանի շենքին ընդհանուր նորոգությունը, որն արդեն սկսվել է:

Կրկին գոհություն Աստուծո, որ մեզ պարգևեց առողջություն և կարողություն՝ կատարելու մեր համեստ ծառայությունը այս նվիրական գործին մեջ: Սրտագին երախտագիտության խոսք՝ ազգիս Վեհափառ Հայրապետին, որ մեզ վստահեց այս ծանր պաշտոնը և Իր բարձր հովանավորությունը չզլացավ:

Ընորհակալություն Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամներին՝ իրենց բացառիկ ուշադրության համար, որ տաժում են դեպի այս պատմական հաստատությունը: Ընորհակալություն Մայր Աթոռի միաբանության անդամներին, ճեմարանի ազնիվ բարեկամներին և ձեզ բոլորիդ: Մենք ջանացինք կատարել մեր լավագույնը, «Անպիտան ծառայք ենք, զոր ինչ պարտ էաք առնել արարաք»:

Ապա տեսուչ հայր սուրբը ներկայացնում է այն ուսանողների անունները, որոնք ուսման, վարքի, եկեղեցասիրության, մարմնամարզության և արտադասարանական այլ օգտակար աշխատանքների համար արժանացել են մրցանակի:

Ուսման մեջ առաջադիմության համար Գ. լսարանից՝ Ղազարոս Կյուրեղյան՝ առաջին, Վարդան Տեղեքյան՝ երկրորդ:

Բ. լսարանից՝ Կտրին Ներսիսյան՝ առաջին, Խաչիկ Խաչատրյան՝ երկրորդ:

Ա. լսարանից՝ Սեզար Գոնտրալյան՝ առաջին, Պետրոս Վարդանյան՝ երկրորդ:

Գ. դասարանից՝ Վրեժ Նաջարյան՝ առաջին, Սամվել Պետրոսյան՝ երկրորդ:

Բ. դասարանից՝ Ավետիս Արթինյան՝ առաջին, Միսաք Մարգարյան, երկրորդ:

Ա. դասարանից՝ Կիրակոս Հովհաննյան՝ առաջին, Հարություն Զատիկյան՝ երկրորդ:

1969—1970 ուսումնական տարվա ողջ ճեմարանի ուսման առաջադիմության մրցանակը շահում է Գ. դասարանի ուսանող Վրեժ Նաջարյանը, իսկ երաժշտության մրցանակը շնորհվում է Վարդան արկ. Տեղեքյանին:

Գերագույն վարքի համար պարգևատրվում են՝ Նորայր Ավագյանը (Գ. դասարան), Հարություն Սարգսյանը, Միսաք Մարգարյանը, Պետրոս Բեսապյանը (Բ. դասարան) և Տիգրան Բուլանիկյանը (Ա. դասարան):

Նկարչության մեջ ցուցաբերած իր հառաջդիմության համար պարգևատրվում է Գևորգ Առաքելյանը (Բ. դասարան): Սեղանի թենիսի մեջ առաջնության համար՝ Ստեփան Գրլըճյանը (Բ. դասարան) և Տրդատ Ծամյանը (Բ. լսարան): Ֆուտբոլի մեջ ա-

ռաջնություն շահածներից՝ Բաթգեն ծնավունյանը, Կիրակոս Հովնանյանը, Աբրահամ Դուկասյանը և Օհիկ Ալոյանը (բոլորն էլ Ա դասարանից):

Մրցանակակիրները ներկաների բոլոր ծախահարությունների ներքո մոտենում են հանդիսավոր սեղանին և, համբուրելով տ.

Հայկազուն արքեպ. Աբրահամյանի աջը, ստանում իրենց նվերները:

Հանդեսը վերջանում է սրբազան հոր՝ ուսանողներին տված պատգամներով, հորդորներով ու «Պահպանիչ»-ով ու խմբովին երգված «Հայր մեր»-ով:

